Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2026)0120

Važnost zakonodavstva u kojem je silovanje definirano izostankom pristanka u EU-u

Rezolucija Europskog parlamenta od 28. travnja 2026. o važnosti zakonodavstva u kojem je silovanje definirano izostankom pristanka u EU-u (2025/2040(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir članak 2. i članak 3. stavke 2. i 3. Ugovora o Europskoj uniji, članke 8., 10. i 19. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) te članak 83. stavak 1. i članak 82. stavak 2. UFEU-a, koji se odnose na uzajamno priznavanje presuda te policijsku i pravosudnu suradnju,

– uzimajući u obzir članak 83. stavak 1. UFEU-a, kojim se Parlamentu i Vijeću omogućuje da utvrde minimalna pravila o definiranju kaznenih djela i sankcija u području posebno teškog kriminaliteta s prekograničnim elementima, uključujući rodno uvjetovano nasilje,

– uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima, a posebno njezin članak 21., kojim se zabranjuje diskriminacija, njezin članak 45., kojim se utvrđuje pravo na slobodno kretanje, i članak 47., kojim se utvrđuje pravo na pošteno suđenje,

– uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija), koju je EU ratificirao 2023., a posebno njezin članak 36., kojim se zahtijeva kriminalizacija seksualnih činova bez pristanka te izvješća o praćenju po državama koje je sastavila Skupina stručnih osoba za djelovanje protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji,

– uzimajući u obzir članke 21. i 3. Povelje Europske unije o temeljnim pravima i članak 2. Ugovora o Europskoj uniji, u kojem se rodna ravnopravnost utvrđuje kao temeljna vrijednost Unije, koju treba uključiti u sve politike i programe,

– uzimajući u obzir drugo opće izvješće o aktivnostima Skupine stručnih osoba za djelovanje protiv nasilja nad ženama i nasilja u

obitelji objavljeno u travnju 2021.,

– uzimajući u obzir Preporuku Rec(2002)5 Odbora ministara Vijeća Europe od 30. travnja 2002. o zaštiti žena od nasilja, u kojoj se države članice Vijeća Europe potiču da kazne svaki seksualni čin počinjen nad osobama koje nisu dale pristanak, čak i u slučaju izostanka znakova otpora,

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji[1],

– uzimajući u obzir Direktivu 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP[2] („Direktiva o pravima žrtava”), kojom se predviđa okvir za pravosuđe usmjereno na žrtve, među ostalim u slučajevima seksualnog nasilja,

– uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća od 6. veljače 2024. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP (COM(2024)0060), koji uključuje definiciju čina bez pristanka, kao i stajalište Parlamenta o istom pitanju usvojeno 17. lipnja 2025.[3],

– uzimajući u obzir Rezoluciju Europskog parlamenta od 16. rujna 2021. s preporukama Komisiji o utvrđivanju rodno uvjetovanog nasilja kao novog područja kriminaliteta u članku 83. stavku 1. UFEU-a[4],

– uzimajući u obzir Strategiju EU-a za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2020. – 2025., u kojoj se poziva na pojačanu zaštitu od rodno uvjetovanog nasilja i na sveobuhvatan spolni odgoj kojim se promiče osviještenost o pristanku,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. veljače 2023. o Prijedlogu odluke Vijeća o sklapanju, od strane Europske unije, Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji[5],

– uzimajući u obzir presudu Europskog suda za ljudska prava (ESLJP) od 4. prosinca 2003. u predmetu M. C. protiv Bugarske (zahtjev

---

1 SL L, 2024/1385, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.
2 SL L 315, 14.11.2012., str. 57., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj.
3 Usvojeni tekstovi, P10_TA(2025)0116.
4 SL C 117, 11.3.2022., str. 88.
5 SL C 283, 11.8.2023., str. 149.

br. 39272/98), u kojoj je ESLJP utvrdio da postoji pozitivna obveza država da donesu kaznenopravne odredbe za djelotvornu istragu i kažnjavanje silovanja te je pojasnio da se zbog zahtjeva za dokazivanjem pružanja fizičkog otpora određene vrste silovanja potencijalno neće kazniti i da se člancima 7. i 8. EKLJP-a zahtijeva kažnjavanje i učinkovit kazneni progon svih seksualnih činova bez pristanka, uključujući u slučaju izostanka fizičkog otpora,

– uzimajući u obzir presudu ESLJP-a od 27. svibnja 2021. u predmetu J. L. protiv Italije (zahtjev br. 5671/16), u kojoj je utvrđeno da se upotrebom stereotipa i okrivljavanjem žrtava u sudskim postupcima za silovanje krši pravo na poštovanje privatnog života zajamčeno člankom 8. EKLJP-a,

– uzimajući u obzir načela iz Yogyakarte, usvojena u studenom 2006., i načela iz Yogyakarte plus 10, usvojena u studenom 2017.,

– uzimajući u obzir istraživanja i izvješća Agencije EU-a za temeljna prava (FRA) i Europskog instituta za ravnopravnost spolova (EIGE), kao što je istraživanje iz 2014. o nasilju nad ženama, a posebno istraživanje iz 2024. o rodno uvjetovanom nasilju u EU-u, prema kojem je 17,2 % žena u državama članicama EU-a doživjelo seksualno nasilje[6], te izvješće o LGBTIQ+ osobama u Europi za 2024.,

– uzimajući u obzir izvješće Agencije Europske unije za temeljna prava od 10. lipnja 2025. naslovljeno „Izvješće o temeljnim pravima za 2025.”, a posebno mišljenje Agencije Europske unije za temeljna prava br. 2 o učinkovitoj zaštiti žena žrtava nasilja[7],

– uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima i Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima,

– uzimajući u obzir deklaraciju UN-a od 15. rujna 1995. naslovljenu „Pekinška deklaracija i platforma za djelovanje” i ishode konferencija o njezinoj reviziji,

– uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena iz 1979. i Opću preporuku br. 35 (2017.) Odbora UN-a za ukidanje diskriminacije žena od 26. srpnja 2017. o rodno uvjetovanom nasilju nad ženama,

– uzimajući u obzir Program UN-a za održivi razvoj do 2030. te u njemu utvrđeno načelo da „nitko ne smije biti zapostavljen”, a

---

6 FRA, EIGE i Eurostat, *EU gender-based violence survey – Key results*: *Experiences of women in the EU-27* (Istraživanje EU-a o rodno uvjetovanom nasilju – ključni rezultati: Iskustva žena u EU-27), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, str. 14.

7 FRA, Fundamental Rights Report 2025, Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2025., str. 77.

posebno ciljeve održivog razvoja br. 3, 4, 5, 10 i 16,

– uzimajući u obzir Komunikaciju br. 34/2011 od 21. veljače 2014. Odbora UN-a za ukidanje diskriminacije žena u kojoj se države poziva da izmijene svoje zakonodavstvo o silovanju tako da uklone zahtjeve za utvrđivanjem upotrebe sile ili dokazom o penetraciji i da kao okosnicu tog kaznenog djela utvrde izostanak pristanka,

– uzimajući u obzir Rimski statut Međunarodnog kaznenog suda, a posebno njegov članak 7. stavak 1. točku (g), kojim se silovanje i drugi oblici seksualnog nasilja kvalificiraju kao zločini protiv čovječnosti kad su počinjeni kao dio širokog ili sustavnog napada usmjerenog protiv nekog civilnog stanovništva,

– uzimajući u obzir izvješće posebne izvjestiteljice za nasilje nad ženama, njegove uzroke i posljedice od 19. travnja 2021. naslovljeno „Rape as a grave, systematic and widespread human rights violation, a crime and a manifestation of gender-based violence against women and girls, and its prevention” (Silovanje kao teško, sustavno i rašireno kršenje ljudskih prava, zločin i manifestacija rodno uvjetovanog nasilja nad ženama i djevojčicama te njegovo sprečavanje), koje je podneseno na 47. sjednici Vijeća UN-a za ljudska prava, kao i popratni okvir za zakonodavstvo o silovanju,

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir zajedničke rasprave Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost u skladu s člankom 59. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost (A10-0047/2026),

A. budući da se seksualno nasilje kriminalizira u skladu s međunarodnim pravom o ljudskim pravima i u ratu i u mirnodopskom razdoblju; budući da je u kontekstima međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog kaznenog prava silovanje utvrđeno kao potencijalni ratni zločin, zločin protiv čovječnosti ili djelo koje doprinosi genocidu, pod uvjetom da su prisutni drugi potrebni elementi tih zločina; budući da je ta kvalifikacija uključena u Rimski statut Međunarodnog kaznenog suda (članak 8.) i Ženevske konvencije iz 1949. te njihove Dopunske protokole; budući da pravno tumačenje silovanja kao ratnog zločina, prema Međunarodnom kaznenom sudu, uključuje izostanak pristanka kao ključni element;

B. budući da se, prema mišljenju ESLJP-a, definicijama koje se temelje na upotrebi sile kao glavnom elementu kaznenog djela žrtvama seksualnog nasilja ne pruža se odgovarajuća zaštita te se ugrožava učinkovita zaštita seksualne autonomije pojedinca;

C. budući da silovanje predstavlja kršenje niza ljudskih prava, uključujući pravo na tjelesni integritet, prava na autonomiju i seksualnu autonomiju, pravo na privatnost, pravo na najviše moguće standarde tjelesnog i duševnog zdravlja, pravo žena na jednakost pred zakonom i prava na život bez nasilja, diskriminacije, mučenja i drugog okrutnog ili nečovječnog postupanja; budući da se silovanjem žrtvi uskraćuje i potpuno ostvarivanje cijelog niza drugih ljudskih prava, kao što je pravo na život, dostojanstvo, tjelesni i mentalni integritet, pravo na slobodu i osobnu sigurnost, pravo na jednakost unutar obitelji i pred zakonom neovisno o rodu i rodnom identitetu, te među ostalim, pravo na život bez diskriminacije, mučenja i drugog oblika zlostavljanja;

D. budući da je rodno uvjetovano nasilje i dalje jedno od najčešćih i najmanje prijavljivanih kršenja ljudskih prava u Europi te zahtijeva odgovor EU-a; budući da se u postojećem međunarodnom pravnom okviru o ljudskim pravima silovanje istodobno kvalificira kao kršenje ljudskih prava i oblik rodno uvjetovanog nasilja koji uglavnom pogađa žene i djevojčice; budući da je silovanje jedan od najraširenijih i najozbiljnijih oblika rodno uvjetovanog nasilja koji predstavlja povredu tjelesnog, psihološkog i seksualnog integriteta te tjelesne autonomije osobe te ima ozbiljne i trajne posljedice za preživjele;

E. budući da se rodno uvjetovanim nasiljem ozbiljno ograničava sudjelovanje žena i djevojčica u javnom životu te njihov pristup pravosuđu, obrazovanju i mogućnost postizanja financijske neovisnosti te stoga predstavlja strukturnu prepreku postizanju istinske rodne ravnopravnosti; budući da žrtve silovanja trpe ozbiljne i dugoročne posljedice, uključujući društvene i financijske posljedice, kao što su gubitak zaposlenja, financijska ovisnost, nestabilnost stanovanja i smanjeno sudjelovanje u obrazovanju ili na radnom mjestu, kojima se pogoršavaju učinci nasilja i dodatno ukorjenjuje rodna neravnopravnost;

F. budući da je prema podacima FRA-e i EIGE-a 17,2 % žena u EU-u doživjelo seksualno nasilje, uključujući silovanje i druge neželjene seksualne činove, a svaka dvadeseta žena silovana je, uz uporabu sile nakon navršene 15. godine života[8]; budući da se prema istraživanju FRA-e nasilje prema LGBTIQ osobama posljednjih godina povećalo, pri čemu su transrodne žene nerazmjerno izložene fizičkom i seksualnom nasilju; budući da se i LGBTIQ+ osobe suočavaju sa seksualnim nasiljem zbog svojeg roda, rodnog identiteta, rodnog izražavanja i spolnih obilježja; budući da godišnji procijenjeni trošak

---

[8] FRA i EIGE, Violence against women: an EU-wide survey – Results at a glance (Nasilje nad ženama: Istraživanje na razini EU-a – Kratki prikaz rezultata), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2014., str. 20.

rodno uvjetovanog nasilja u EU-u iznosi 366 milijardi EUR;

G. budući da prekogranična dimenzija kaznenog djela silovanja stvara posebnu potrebu za zajedničkom borbom protiv silovanja unutar EU-a kako bi se osigurala dosljedna zaštita i jednak pristup pravosuđu za žrtve u svim državama članicama, s nizom ključnih elemenata: potrebu da se osigura minimalna razina zaštite za sve žene u svim državama članicama, potrebu da se osigura minimalna razina zaštite pri ostvarivanju slobode kretanja žena diljem Unije jer nepostojanje usklađene definicije silovanja ugrožava pravnu sigurnost žrtava i pristup pravosuđu te stoga može predstavljati prepreku slobodnom kretanju, te potrebu i obvezu usklađivanja prava EU-a s međunarodnim standardima kao što je Istanbulska konvencija, kojom se zahtijeva kriminalizacija silovanja na temelju nedostatka pristanka;

H. budući da je trenutačno pravno uređenje u EU-u i dalje rascjepkano, s različitim sudskim tumačenjima i različitim definicijama silovanja koje ne odražavaju uvijek međunarodne standarde ljudskih prava ili zahtjeve Istanbulske konvencije u pogledu pristanka; budući da nepostojanje usklađenih pravnih definicija u državama članicama ugrožava prava žrtava, ometa prekograničnu suradnju i doprinosi nekažnjavanju počinitelja i nedovoljnoj osviještenosti o tome što predstavlja čin seksualnog nasilja; iako nekoliko država članica i dalje definira silovanje na temelju uporabe sile ili prijetnje, čime se mnoge žrtve isključuju iz pravne zaštite; budući da to naglašava hitnu potrebu za definicijom silovanja koja se temelji na izostanku pristanka na razini EU-a; budući da bi uvođenje zajedničke pravne definicije silovanja koja se temelji na izostanku pristanka pomoglo poboljšati policijsku i pravosudnu suradnju, kao i prikupljanje podataka i usporedbu podataka o silovanju u Uniji;

I. budući da su sve države članice potpisale Istanbulsku konvenciju, no njih pet još je uvijek treba ratificirati[9]; budući da su samo dvije nedavno reformirale svoje zakonodavstvo kako bi pristanak dobio središnju ulogu u definiciji kaznenog djela silovanja[10]; budući da je od stupanja Istanbulske konvencije na snagu 16 država članica izmijenilo svoje zakonodavstvo kako bi uključilo ili bolje istaknulo pojam pristanka kao sastavnog elementa kaznenog djela silovanja; budući da je EU pristupio Konvenciji 2023. u područjima koja su pod njegovom isključivom nadležnošću; budući da je odredba iz Istanbulske konvencije o definiciji silovanja koja se temelji na izostanku pristanka bila prekretnica u zakonskoj reformi jer se odstupilo od tradicionalnog pristupa prema kojem se definicija silovanja temelji na pretpostavci nasilja; budući da FRA u Izvješću o temeljnim pravima za 2025. navodi da bi države članice koje su ratificirale Istanbulsku konvenciju trebale kriminalizirati seksualno

---

9 Bugarska, Češka, Mađarska, Litva i Slovačka.

10 Bugarska i Češka.

nasilje primjenom definicija silovanja te drugih oblika seksualnog nasilja koje se temelje na izostanku pristanka,

J. budući da je ESLJP imao ključnu ulogu u oblikovanju modernog razumijevanja silovanja u okviru prava o ljudskim pravima, posebno svojom povijesnom presudom u predmetu MC protiv Bugarske iz 2003., u kojoj je utvrdio pozitivnu obvezu država da donesu kaznenopravne odredbe za učinkovitu istragu i kažnjavanje silovanja, utvrdio da bi zbog zahtijevanja dokaza o fizičkom otporu žrtve određene vrste silovanja mogle ostati nekažnjene i da se ne štiti seksualna autonomija kako je propisano člancima 3. i 8. Europske konvencije o ljudskim pravima, te je smatrao da ti članci zahtijevaju kažnjavanje i učinkovit kazneni progon svakog seksualnog čina bez pristanka, među ostalim i ako nema fizičkog otpora; budući da su kasnije presude ESLJP-a, kao primjerice u predmetu *J. L. protiv Italije* (2021.) i *X. protiv Cipra* (2025.)[11], osudile upotrebu argumenata i stereotipa kojima se okrivljuju žrtve u sudskim postupcima te utvrdile da su takve prakse povreda prava na privatni život iz članka 8. EKLJP-a i da ovjekovječuju predrasude i osobama koje su pretrpjele seksualno nasilje otežava pristup pravosuđu; budući da je ESLJP utvrdio u presudi *H. W. protiv Francuske*[12] (2025.) da su svi seksualni činovi bez pristanka oblik seksualnog nasilja; budući da je ESLJP u predmetu *L. i drugi protiv Francuske*[13] (2025.) tumačio članke 3. i 8. EKLJP-a na način da se njima od stranaka EKLJP-a zahtijeva da imaju kaznenopravne sustave prikladne za kažnjavanje seksualnih činova bez pristanka;

K. budući da se u Priručniku UN-a za zakonodavstvo o nasilju nad ženama navodi da se zakonodavstvom moraju predvidjeti otegotne okolnosti, uključujući primjerice dob žrtve, odnos između žrtve i počinitelja, upotrebu prijetnje ili fizičkog nasilja, postojanje nekoliko počinitelja i teške fizičke ili mentalne posljedice napada na žrtvu. budući da se u priručniku također navodi da je zakonodavstvom „potrebno […] posebno kriminalizirati seksualni napad u vezi (primjerice ‚silovanje u braku'), bilo utvrđivanjem da se odredbe o seksualnom napadu primjenjuju ‚neovisno o prirodi odnosa' između počinitelja i podnositelja prijave ili napomenom da ‚brak ni bilo koji drugi odnos nije element obrane protiv optužbe za seksualni napad u skladu sa zakonodavstvom'.";

L. budući da je Parlament 16. rujna 2021. usvojio Rezoluciju o utvrđivanju rodno uvjetovanog nasilja kao novog područja kriminaliteta u članku 83. stavku 1. UFEU-a; budući da su u toj

---

[11] Presuda Europskog suda za ljudska prava od 27. veljače 2025., *X protiv Cipra*, zahtjev br. 40733/22.

[12] Presuda Europskog suda za ljudska prava od 23. siječnja 2025., *HW protiv Francuske*, zahtjev br. 13805/21.

[13] Presuda Europskog suda za ljudska prava od 24. travnja 2025., *L. i drugi protiv Francuske* (zahtjevi br. 46949/21, 24989/22 i 39759/22.).

rezoluciji države članice pozvane da izmijene definiciju „silovanja” u svojem nacionalnom pravu kako bi se ona temeljila na izostanku pristanka te je istaknuto da je rodno uvjetovano nasilje teško kršenje ljudskih prava i dostojanstva te da je silovanje oblik rodno uvjetovanog nasilja;

M. budući da bi članak 83. UFEU-a trebao biti primjenjiva pravna osnova za zakonodavne prijedloge o kaznenom djelu silovanja jer je silovanje posebno teško kazneno djelo s prekograničnom dimenzijom i obuhvaćeno je područjem „seksualnog iskorištavanja žena i djece”;

N. budući da pojam „seksualno iskorištavanje” iz članka 83. stavka 1. UFEU-a nije ograničen samo na trgovinu ljudima jer bi takvo usko tumačenje neopravdano ograničilo „trgovanje ljudima i seksualno iskorištavanje žena i djece” na kaznena djela trgovine ljudima; budući da tekst i zakonodavna praksa, uključujući Direktivu o suzbijanju seksualnog zlostavljanja djece[14], pokazuju da „seksualno iskorištavanje” obuhvaća širi raspon kaznenih djela, uključujući seksualno zlostavljanje; budući da se seksualno iskorištavanje obično odnosi na nepravednu upotrebu druge osobe za seksualnu korist i uključuje ranjivost žrtve, što je ključno za kazneno djelo silovanja;

O. budući da članak 36. Istanbulske konvencije obvezuje na kriminalizaciju svih seksualnih činova bez pristanka i navodi da „pristanak mora biti dobrovoljan kao rezultat slobodne volje osobe, što se procjenjuje prema okolnostima slučaja.”; budući da je to načelo u skladu s presudama ESLJP-a i nacionalnom sudskom praksom;

P. budući da je pristanak dobrovoljna suglasnost za sudjelovanje u određenoj seksualnoj radnji te ga se može povući u svakom trenutku;

Q. budući da je nekoliko država članica[15] i niz ostalih europskih država[16] u svoje kaznene zakone već unijelo definicije silovanja koje se temelje na pristanku, što je dovelo do učinkovitije prevencije, prijavljivanja i kaznenog progona kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i podizanja svijesti javnosti;

R. budući da stajalište i mandat Parlamenta o Direktivi o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji snažno podržavaju uključivanje u tekst definicije kaznenog djela silovanja koja se temelji na

---

14 Direktiva 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP (SL L 335, 17.12.2011., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/93/oj).

15 Austrija, Belgija, Cipar, Danska, Finska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Irska, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Slovenija, Španjolska i Švedska.

16 Island, Norveška, Crna Gora, Ukrajina i Ujedinjena Kraljevina.

izostanku pristanka, kao što je predviđeno u prijedlogu Komisije; budući da je Vijeće, nažalost, smatralo da kriminalizacija silovanja ne bi trebala biti uključena u tu direktivu;

S. budući da je Komisijin Prijedlog direktive o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji uključivao prijedlog za kriminalizaciju silovanja na osnovi uvažavanja činjenice da „seksualno iskorištavanje žena” uključuje silovanje; budući da je to tumačenje u skladu s obvezom iz Ugovorâ u pogledu ravnopravnosti žena i muškaraca; budući da je stoga članak 83. stavak 1. UFEU-a odgovarajuća pravna osnova za utvrđivanje minimalnih pravila EU-a o definiciji silovanja;

T. budući da se osobe koje su preživjele silovanje često pita o njihovu izostanku pružanja otpora tijekom seksualnog napada, a počinitelji tvrde da izostanak otpora žrtve upućuje na pasivni pristanak; budući da je u jednom švedskom istraživanju 70 % žrtava seksualnog nasilja navelo značajnu toničku nepokretnost, takozvanu reakciju „zamrznutosti”; budući da su reakcije poznate kao „ukočenost od straha” (ili „tonička nepokretnost”) najčešći odgovori žrtava na silovanje, a ne pružanje aktivnog fizičkog otpora počinitelju; budući da je izostanak otpora ili „zamrznutost” čest nedobrovoljan odgovor i refleksna reakcija preživljavanja na prijetnju koja može dovesti do nepokretnosti (ukočenost, gubitak mišićnog tonusa, nemogućnost voljnih radnji) i disocijacije, odnosno situacija u kojima je svijest osobe odvojena od uznemirujućih i bolnih osjeta i osjećaja koji se javljaju u tijelu te se gubi osjećaj kontrole; budući da se ta činjenica mora uzeti u obzir kako bi se osobama koje su preživjele silovanje osigurao pristup pravosuđu i promicalo pravno i društveno okruženje u kojem se silovanje više ne tolerira;

U. budući da čimbenici kao što su prisila, sila, prijetnje, financijska i psihološka ovisnost, fizičko ili mentalno stanje poput toničke nepokretnosti, zamrznutosti, iznenađenja, straha, ustrašenosti, nesvjesnosti, intoksikacije, podčinjenosti prouzročene kemijskim sredstvima, uspavanosti, bolesti, tjelesne ozljede, invaliditeta ili drugog stanja ili drugog posebno ranjivog položaja, ili strukturna i intersekcijska diskriminacija mogu dovesti do ranjivosti i ugroženosti te spriječiti slobodan pristanak, što je ključno u slučajevima silovanja;

V. budući da trauma od seksualnog napada može utjecati na pamćenje i dovesti do fragmentiranog sjećanja na događaje ili izostanka sjećanja te iskrivljenja vremenskog slijeda zbog čega je teško prisjetiti se kojim su se redoslijedom događaji zbili; budući da je trauma od silovanja povezana s drugim ozbiljnim simptomima posttraumatskog stresnog poremećaja i narušenog mentalnog zdravlja, uključujući smanjenu koncentraciju, anksioznost, napadaje panike, tešku depresiju, bolna sjećanja iz prošlosti i noćne more;

W. budući da se oslanjanjem na materijalne dokaze o pružanju otpora,

prijetnjama ili nasilju nastavljaju štetni mitovi o silovanju i stereotipi o načinu na koji se od žrtava očekuje da se ponašaju, čime se doprinosi sekundarnoj viktimizaciji, posebno u slučajevima u kojima se žrtve ne ponašaju u skladu s očekivanim društvenim normama u pogledu traume, pružanja otpora ili vidljivih ozljeda; budući da te prakse doprinose nepovjerenju u sustav provedbe zakona i kaznenopravni sustav, što dovodi do niske stope prijavljivanja među žrtvama i nekažnjavanja počinitelja;

X. budući da su seksualna autonomija i tjelesni integritet nepovrediva prava i da je svrha zakonodavstva o silovanju koje se temelji na izostanku pristanka ojačati njihovu zaštitu; budući da je prelazak na model zakona o silovanju koji se temelji na izostanku pristanka ključan za prepoznavanje da se seksualna autonomija i integritet mogu povrijediti u situacijama u kojima nema fizičkog nasilja, kao što su prinudna dinamika ili zlouporaba ovlasti;

Y. budući da je cilj isticanja važnosti seksualne autonomije promicanje rodne ravnopravnosti i posebno poštovanje prava žena i djevojčica; budući da se u zakonodavstvu u kojem je silovanje definirano izostankom pristanka posebno naglašava pravo žena na donošenje odluka o sebi i svojem tijelu;

Z. budući da bi pristanak trebao biti središnja sastavnica zakonodavstva o silovanju; budući da je zakonodavstvo u kojem je silovanje definirano izostankom pristanka također nužno kako bi se učinkovitije obuhvatile situacije u kojima seksualni čin počinje toliko naglo da žrtva nema priliku izraziti svoju volju ili se obraniti prije njezina započinjanja; budući da je zakonodavstvo u kojem je silovanje definirano izostankom pristanka također ključno radi boljeg suočavanja sa situacijama u kojima se žrtva ne može usprotiviti djelu zbog straha;

AA. budući da dokazi otkrivaju da većinu silovanja počine poznanici ili intimni partneri i da se događaju u zatvorenom prostoru, pa se ipak žrtve takvih slučajeva često suočavaju sa sumnjom i nevjericom u kaznenopravnom sustavu, posebno u jurisdikcijama u kojima se još primjenjuju zastarjeli zahtjevi u pogledu dokazivanja, koji doprinose zadržavanju mitova da silovanja u pravilu počine stranci na javnim mjestima i da su žrtve izazvale silovanje ili ga izmislile; budući da su takvi mitovi dodatno osnaženi neodgovarajućim medijskim prikazima, javnim diskursom i nedostatkom javne svijesti;

AB. budući da općeprihvaćeni mitovi i uvjerenja o silovanju i seksualnom napadu štete definiranju kaznenog djela silovanja te predstavljaju daljnje prijetnje dobrobiti žrtava, njihovoj spremnosti da podnesu prijavu, zaštiti od sekundarne viktimizacije te sprečavaju kazneni progon i pristup pravosuđu; budući da su ti prihvaćeni mitovi i uvjerenja jedan od čimbenika koji doprinose nastavku nekažnjavanja silovanja i sprečavaju razvoj prikladnog zakonodavstva;

AC. budući da se učestalost seksualnog nasilja i dalje uvelike podcjenjuje i umanjuje jer velika većina seksualnih kaznenih djela ostaje neprijavljena; budući da se brojna prijavljena silovanja nikad kazneno ne gone i da velika većina kaznenopravnih postupaka ne rezultira osuđujućom presudom; budući da se time produbljuje nepovjerenje žena u sustav, dovodi do niske stope prijavljivanja i nastavlja kultura nekažnjavanja, što dovodi do normalizacije seksualnog nasilja, uključujući silovanje; budući da rašireno nekažnjavanje silovanja doprinosi prevladavajućem sklopu uvjerenja i društvenih normi kojima se potiče seksualna agresija muškaraca i podupire nasilje nad ženama, čime se stvara okruženje u kojem je seksualno nasilje normalizirano i opravdano trajnim rodnim nejednakostima i štetnim stavovima o rodu i seksualnosti; budući da je neprihvatljivo da nema posljedica za silovanje bez fizičkog nasilja; budući da je dosljedan kazneni progon svih oblika silovanja ključan za zadržavanje povjerenja javnosti u pravosudne sustave te je ključan za prevenciju seksualnog nasilja; budući da je zakonodavstvo u kojem je silovanje definirano izostankom pristanka ključno u odražavanju i mijenjaju stajališta o seksualnim kaznenim djelima, kao i u podizanju razine osviještenosti u cijelom EU-u, čime se naposljetku smanjuje broj seksualnih kaznenih djela; budući da zakonodavstvo u kojem je silovanje definirano izostankom pristanka može dovesti do promjene paradigme prema potrebi za traženjem pristanka umjesto izostanka jasnog protivljenja seksualnom činu;

AD. budući da se u članku 36. stavku 2. Izvješća s obrazloženjem uz Istanbulsku konvenciju nadalje pojašnjava da je za kazneni progon seksualnog nasilja, uključujući silovanje, „potrebna procjena dokaza kojom se uzimaju u obzir okolnosti kako bi se u svakom pojedinačnom slučaju utvrdilo je li žrtva dobrovoljno pristala na počinjen seksualni čin. U okviru takve procjene mora se priznati širok raspon bihevioralnih odgovora žrtava na seksualno nasilje i silovanje te se one ne smiju temeljiti na pretpostavkama tipičnog ponašanja u takvim situacijama. Jednako je važno osigurati da rodni stereotipi i mitovi o muškoj i ženskoj seksualnosti ne utječu na tumačenja zakonodavstva o silovanju i kazneni progon slučajeva silovanja”;

AE. budući da Odbor UN-a za ukidanje diskriminacije žena (CEDAW) u svojoj Komunikaciji br. 34/2011 potiče države članice da izmijene zakonodavstvo o silovanju i uklone zahtjeve u pogledu uporabe sile ili dokaza penetracije i da kao ključnu sastavnicu kaznenog djela utvrde izostanak pristanka, a u Općoj preporuci br. 35 (2017.) potiče da se rodno uvjetovano nasilje prizna kao oblik diskriminacije i da se provedu zakonske reforme kako bi se osiguralo ukidanje takvog nasilja, uključujući kriminalizacijom seksualnih činova bez pristanka i pružanjem pristupa pravosuđu i službama svim ženama i djevojčicama, posebno one koje se suočavaju s intersekcijskim oblicima diskriminacije;

AF. budući da su rodna ravnopravnost i nediskriminacija temeljne vrijednosti EU-a, temeljna prava i ključna načela europskog stupa socijalnih prava te presudni uvjeti za napredak; budući da je u skladu s člankom 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima zabranjena spolno ili rodno uvjetovana diskriminacija te diskriminacija na drugoj osnovi;

AG. budući da je intersekcionalnost važno vodeće načelo koje je utvrđeno u pravu EU-a; budući da se žene suočavaju s intersekcijskom neravnopravnošću i diskriminacijom, uključujući one povezane s njihovom rasom, etničkim ili socijalnim podrijetlom, seksualnom orijentacijom, rodnim identitetima i izražavanjem, religijom ili uvjerenjem i boravišnim statusom ili invaliditetom; budući da je rodno uvjetovano seksualno nasilje jedno od najvažnijih pitanja rodne ravnopravnosti i da se stvarni napredak u području rodne ravnopravnosti može postići samo primjenom intersekcijskog pristupa; budući da nam primjena intersekcijskog pristupa ne samo omogućuje otklanjanje strukturnih prepreka rodnoj ravnopravnosti nego i pruža dokaze za uspostavu referentnih vrijednosti i utvrđivanje puta prema strateškim i djelotvornim politikama protiv sustavne diskriminacije, isključenosti i društvenih nejednakosti;

AH. budući da se s obzirom na strukturnu rodnu neravnopravnost i rodno uvjetovano nasilje pristanak može dati pod prisilom ili društvenim pritiskom, što naglašava potrebu za pristupom koji obuhvaća ne samo autonomiju pojedinca nego i dinamiku društvene moći, rodne norme i nejednaku podjelu moći između muškaraca i žena;

AI. budući da je rodno uvjetovano nasilje, uključujući seksualno nasilje, istovremeno uzrok i posljedica strukturnih nejednakosti i odnosa moći ukorijenjenih u rodnim stereotipima i društvenim normama; budući da je za rješavanje takvog nasilja potrebno preispitati te norme i provesti sveobuhvatne pravne, društvene i obrazovne reforme;

AJ. budući da duboko ukorijenjeni rodni stereotipi o ženskoj seksualnosti i moralnosti doprinose prevladavajućem sklopu uvjerenja i društvenih normi kojima se potiče seksualna agresija muškaraca i podupire nasilje nad ženama, čime se stvara okruženje u kojem je seksualno nasilje normalizirano i opravdava se trajnim rodnim nejednakostima i štetnim stavovima o rodu i seksualnosti; budući da to dovodi do stigmatizacije i diskriminirajućeg postupanja prema određenim ženama i drugim osobama zbog njihova nepridržavanja rodno uvjetovanih društvenih i seksualnih normi ili njihove neusklađenosti s rodnim ulogama;

AK. budući da se silovanje, uključujući elemente koji su potencijalno prethodili kaznenom djelu, poput zbližavanja sa žrtvama u cilju seksualnog iskorištavanja („grooming”) i internetskih prijevara, može dogoditi u prekograničnim kontekstima; budući da se nasilje nad

ženama i djevojčicama događa na internetu i izvan njega te uključuje seksualno nasilje omogućeno upotrebom tehnologija, uznemiravanje, dijeljenje intimnih fotografija bez pristanka i prisilnu kontrolu; budući da takvi oblici zlostavljanja nerazmjerno pogađaju žene i marginalizirane skupine te se i dalje u brojnim nacionalnim okvirima o njima nedovoljno govori;

AL. budući da je žrtvama silovanja potrebna hitna, multidisciplinarna, pristupačna i sveobuhvatna medicinska skrb, uključujući kliničko postupanje u slučaju silovanja, spolnu i reproduktivnu zdravstvenu skrb, što obuhvaća hitnu kontracepciju, profilaksu nakon izlaganja, liječenje spolno prenosivih infekcija, kao i pristup sigurnom i zakonitom pobačaju te potporu u slučaju traume, te da ktomu moraju imati mogućnost dugoročne potpore, uključujući psihološko savjetovanje; budući da se u nekim državama članicama ne omogućuje pristup određenim osnovnim uslugama zdravstvene skrbi;

AM. budući da se kultura silovanja definira kao strukturni i raširen sustav stavova, ponašanja, vrijednosti i društvenih normi kojima se normalizira i trivijalizira seksualno nasilje, potkopava pristanak, perpetuiraju mitovi o silovanju i potiče društvena normalizacija takvog nasilja;

AN. budući da visoka učestalost sekundarne viktimizacije pokazuje dubok neuspjeh ne samo pravosudnih sustava nego i zastarjelih zakona koji se ne temelje na pristanku da žrtvama omoguće pristup pravosuđu[17], što je vidljivo iz niskih stopa prijavljivanja među žrtvama, nedostatka pomoći u skladu s njihovim potrebama, dostupnosti pristupačnih postupaka i niskih stopa osuđujućih presuda u slučajevima silovanja, što upućuje na sustavne nedostatke u načinu na koji tijela kaznenog progona i pravosudni sustavi pristupaju rješavanju slučajeva silovanja, što pak dovodi do raširenog društvenog osjećaja nekažnjivosti za kazneno djelo silovanja i predstavlja ozbiljno narušavanje rodne ravnopravnosti;

AO. budući da sekundarna viktimizacija nastaje kada žrtve pretrpe dodatnu štetu koja nije izravna posljedica kaznenog djela silovanja, nego rezultat načina na koji institucije i drugi pojedinci postupaju prema njima; budući da sekundarnu viktimizaciju uzrokuje ponovljeno izlaganje žrtve počinitelju, neosjetljivo postupanje, kao što su ponavljana ispitivanja o istim događajima, stavovi kojima se okrivljuju žrtve, upotreba neprimjerenog jezika ili neosjetljivi komentari onih koji dolaze u dodir sa žrtvama, medicinske intervencije i sudski postupci, uključujući njihovu duljinu i druge institucijske postupke; budući da se sekundarnom viktimizacijom

---

17 Vijeće Europe, Predmet L. i ostali protiv Francuske: Kaznenopravni sustav neprikladan je za kažnjavanje svih seksualnih radnji bez pristanka čime se žrtve silovanja izlažu sekundarnoj viktimizaciji, informativni članak, Vijeće Europe, Strasbourg, Francuska, 24. travnja 2025.

ugrožavaju prava žrtava, onemogućuje njihov pristup pravosuđu i produljuje njihova trauma, među ostalim izazivanjem posttraumatskog stresnog poremećaja, depresije i anksioznosti, čime se otežava njihov oporavak;

AP. budući da traumatična priroda silovanja i njegov dugoročni učinak na fizičko i psihološko zdravlje, sigurnost, tjelesni integritet, dobrobit i društveni život žrtava zahtijevaju koordiniran, rodno osjetljiv te na traume osjetljiv odgovor osposobljenog i specijaliziranog osoblja, posebno u tijelima kaznenog progona i sudstva kako bi se pristupilo rješavanju slučajeva silovanja i izbjegla sekundarna viktimizacija; budući da je osposobljavanje pravnih stručnjaka i službenika tijela kaznenog progona i dalje neusklađeno i nedovoljno u nekim državama članicama; budući da učinkovita provedba definicija silovanja koje se temelje na izostanku pristanka u zakonu ovisi o sposobnosti policijskih službenika, tužitelja i pravosudnih tijela da pravilno tumače i primjenjuju te odredbe, i tako osiguraju da naglasak ostane na izostanku dobrovoljnog pristanka, a ne na dokazu o pružanju otpora ili fizičkom nasilju; budući da se prebacivanjem tereta dokazivanja izostanka pristanka na žrtve doprinosi štetnim stereotipima o silovanju;

AQ. budući da je sveobuhvatno obrazovanje o seksualnosti utemeljenoj na pristanku i odnosima ključno za umanjivanje lažnih informacija i zabluda o silovanju i seksualnosti, suočavanje s rodnim normama i sprečavanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja uključujući silovanje; budući da je za ulaganje napora u prevenciju presudno uključiti muškarce i dječake u promicanje rodne ravnopravnosti, preispitivanje štetnih rodnih stereotipa i nezdravih i štetnih predložaka muškosti te dovođenje u pitanje gledanja na seks kao nečijeg prava; budući da je prelazak na kulturu koja se temelji na pristanku ključan kako bi se osiguralo okruženje uzajamnog poštovanja i sigurnosti u čijem su središtu zdrave društvene interakcije; budući da je pružanje rodno osjetljivog, sveobuhvatnog i dobno primjerenog obrazovanja o seksualnosti, pristanku i odnosima ključan alat za sprečavanje silovanja i seksualnog nasilja i za rješavanje glavnih uzroka;

AR. budući da se cilj održivog razvoja br. 5 iz Programa UN-a za održivi razvoj do 2030. odnosi na postizanje rodne ravnopravnosti i jačanje položaja svih žena i djevojčica, dok se ciljem održivog razvoja br. 16 poziva na promicanje miroljubivih i uključivih društava, pristup pravosuđu i učinkovite odgovorne institucije;

AS. budući da se Programom UN-a za održivi razvoj do 2030. i načelom da „nitko ne smije biti zapostavljen”, a posebno ciljevima održivog razvoja br. 3, 4, 5, 10 i 16, traži da se iskorijeni seksualno nasilje, postigne rodna ravnopravnost, omogući pristup pravosuđu, provodi uključivo obrazovanje i poštovanje te zaštiti tjelesni i mentalni integritet svih pojedinaca;

AT. budući da su zbog neuspjeha država članica u suočavanju sa strukturnim i normativnim čimbenicima koji dovode do nekažnjavanja počinitelja pokrenuti marševi, prosvjedi i pokreti civilnog društva, kao što je pokret #MeToo, kojima je prekinuta šutnja o silovanju te su potaknute zakonske promjene u nekim državama članicama; budući da slučajevi koji su potaknuli raširene prosvjede uključuju slučaj „Vučji čopor” (šp. La manada) u Španjolskoj i slučaj Gisèle Pelicot u Francuskoj, u kojima se ističe neprikladnost definicija silovanja koje se temelje na sili, a ne na pristanku;

1. poziva Komisiju da bez odgađanja predloži zakonodavstvo kojim bi se uspostavila definicija silovanja na razini EU-a koja se temelji na zahtjevu za dobrovoljnim i informiranim pristankom koji se može povući, u skladu s člankom 36. Istanbulske konvencije;

2. poziva države članice koje još uvijek primjenjuju definicije silovanja koje se temelje na pretpostavci nasilja da pokrenu zakonodavne izmjene kako bi uskladile definiciju s najnovijim međunarodnim normama te da pruže potrebnu i primjerenu potporu i zaštitu žrtvama i onima koji su preživjeli silovanje;

3. pozdravlja činjenicu da sve veći broj država članica uvodi definicije seksualnog nasilja koje se temelje na izostanku pristanka, u skladu s člankom 36. Istanbulske konvencije, te poziva Komisiju da potakne države članice koje to još nisu učinile da ratificiraju Istanbulsku konvenciju;

4. ponavlja da je zakonodavstvo kojim se kriminalizira silovanje na temelju izostanka pristanka međunarodni standard ljudskih prava utvrđen u Istanbulskoj konvenciji; podsjeća na obvezu država članica da ispune međunarodne standarde u području ljudskih prava i poziva ih da učine još više kako bi zaštitile i poduprle osobe koje su preživjele silovanje i žrtve silovanja te kako bi iskorijenile sve manifestacije raširenog složenog skupa uvjerenja i društvenih normi kojima se potiče muška seksualna agresija i podupire nasilje nad ženama, stvarajući okruženje u kojem je seksualno nasilje normalizirano i opravdano trajnim rodnim nejednakostima i štetnim stavovima o rodu i seksualnosti;

5. ponavlja da je zakonodavstvo o silovanju koje se temelji na izostanku pristanka jedini primjeren, sveobuhvatan okvir utemeljen na znanju o traumi i na dokazima koji osobama koje su preživjele silovanje omogućuje pristup pravosuđu; napominje da zakonodavstvo u kojem je silovanje definirano izostankom pristanka ima pozitivne ishode za pristup pravosuđu, uključujući veće stope prijavljivanja i osuđujuće presude, te pruža bolje izglede za oporavak i emocionalnu dobrobit osoba koje su preživjele silovanje;

6. ponavlja svoj poziv Komisiji da na temelju članka 83. stavka 1. trećeg

podstavka UFEU-a podnese prijedlog odluke Vijeća u kojem će se rodno uvjetovano nasilje definirati kao novo područje kriminaliteta u EU-u kako bi se uspostavio zajednički pristup i time učinkovito suzbili svi oblici rodno uvjetovanog nasilja, što je jedan od najrašireniji oblika kršenja temeljnih prava u EU-u;

7. naglašava da vrijedi samo jasno, pozitivno, dobrovoljno i nedvosmisleno pokazivanje suglasnosti i da se šutnja, nedostatak verbalnog ili fizičkog otpora ili izostanak riječi „ne” ne mogu tumačiti kao pristanak te da prethodni pristanak, prošli seksualni odnos ili prošli ili aktualni odnos s prijestupnikom, uključujući bračni ili bilo koji drugi partnerski status, ne podrazumijevaju stalni ili budući pristanak za bilo koje seksualne radnje; naglašava da se pristanak može povući u bilo kojem trenutku prije ili tijekom spolnoga čina; napominje da se pristanak može izraziti na bilo koji način ako je dan dobrovoljno kao rezultat slobodne volje osobe i ako se procjenjuje u kontekstu okolnosti slučaja, u skladu s člankom 36. Istanbulske konvencije;

8. ističe da se pristanak mora ocijeniti u kontekstu okolnosti slučaja, uvažavajući da se pristanak ne može dati ako postoji nasilje, prijetnja, prepad, obmana, zlouporaba ovlasti, uključujući kontrolu, prisila, fizičko ili mentalno stanje, kao što je stanje straha, zastrašivanje, nesvjesnost, zamrznutost prouzročena strahom ili traumom, intoksikacija, podčinjenost prouzročena kemijskim sredstvima, san, bolest, tjelesna povreda, invaliditet ili osobito ranjiva situacija izazvana drugim uzrocima, ili dob; uviđa da takva stanja mogu narušiti sposobnost pružanja dobrovoljnog i informiranog pristanka;

9. naglašava važnost prepoznavanja odgovora na traumu kao što je tonička nepokretnost ili zamrznutost, nekontrolirana neurobiološka reakcija na strah ili prijetnju koja može dovesti do privremene paralize i nepokretnosti te gubitka sposobnosti govorenja, i reakcija umiljavanja, što je strategija preživljavanja koja se razvija pod prisilom i obuhvaća ugađanje počinitelju u pokušaju da se izbjegne eskalacija ili ozljeđivanje; naglašava da se takvi odgovori na traume događaju tijekom silovanja i seksualnog nasilja te se stoga moraju odražavati u zakonodavstvu i pravosudnoj praksi kako bi se osigurao pristup utemeljen na znanju o traumi i usmjeren na preživjele osobe, čime se pravno priznaje da izostanak otpora nije jednak pristanku;

10. poziva Komisiju i države članice da primjenjuju intersekcijski pristup usmjeren na žrtvu na sve relevantne politike kako bi se osigurao pristup pravosuđu i postigla rodna ravnopravnost i tako uvaže da rodno uvjetovano nasilje i diskriminaciju, uključujući seksualno nasilje kao što je silovanje, često dodatno pogoršavaju drugi čimbenici diskriminacije i rodni stereotipi, te da sjecište tih čimbenika stvara višestruke i jedinstvene oblike diskriminacije koji zahtijevaju ciljane mjere prilagođene kontekstu, uključujući

zakonodavstvo, kako bi se osigurala jednaka zaštita i potpora za sve žrtve i preživjele osobe;

11. naglašava da se zakonodavstvo u kojem je silovanje definirano izostankom pristanka također mora primjenjivati u digitalnim i virtualnim okruženjima, u kojima se mogu odviti seksualne radnje bez pristanka, poput simuliranog silovanja ili prisilnih seksualnih interakcija; naglašava da takve radnje mogu imati ozbiljne psihološke posljedice za preživjele te ih stoga treba pravno priznati i odgovarajuće kazneno goniti;

12. poziva države članice da žrtvama i osobama koje su preživjele silovanje osiguraju potpuni pristup neposrednoj, sveobuhvatnoj, sigurnoj, povjerljivoj i specijaliziranoj zdravstvenoj skrbi i uslugama koliko god dugo bilo potrebno, kao što su klinički postupci u slučaju silovanja i osiguravanje spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava, uključujući hitnu kontracepciju, profilaksu nakon izlaganja, liječenje spolno prenosivih infekcija i pristup sigurnom i zakonitom pobačaju, dopunjene pristupom dugoročnom liječenju trauma, psihološkoj i psihosocijalnoj pomoći i odgovarajućim uslugama praćenja za potporu oporavku; ponavlja koliko su te usluge ključne za preživjele i važne u jamčenju najboljih mogućih zdravstvenih ishoda te pružanju pomoći preživjelima da vrate svoj osjećaj tjelesne autonomije;

13. poziva Komisiju da osigura da države članice poštuju članak 26. Direktive (EU) 2024/1385 o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji u pogledu pružanja stručne potpore žrtvama seksualnog nasilja koja je prilagođena njihovim posebnim potrebama, besplatna te moguća u dovoljno širokom zemljopisnom području i kapacitetu; ističe potrebu da sve žrtve i osobe koje su preživjele seksualno nasilje imaju pristup resursima poput kriznih centara koji rade 24 sata dnevno, u kojima mogu dobiti medicinsku skrb, psihološku pomoć i pravne savjete bez potrebe za podnošenjem formalne prijave; nadalje poziva države članice da žrtvama i preživjelim osobama osiguraju pristup pravnoj potpori;

14. potiče kontinuiranu razmjenu najbolje prakse među državama članicama radi promicanja usklađivanja standarda postupanja i osiguravanja dosljedne, informirane i visokokvalitetne potpore i liječenja za žrtve i osobe koje su preživjele seksualno nasilje u cijelom EU-u;

15. snažno poziva na to da javne službe budu dostupne u svim fazama postupka naknade štete, a osobito u pogledu pružanja nužne psihološke i pravne potpore, kao i pomoći u traženju zaposlenja; poziva države članice da poštuju Istanbulsku konvenciju pružanjem zaštitnih mjera i mjera potpore žrtvama i preživjelim osobama s naglaskom na ljudskim pravima i sigurnosti osobe, čime bi se izbjegla sekundarna viktimizacija;

16. poziva države članice da osiguraju obvezno, redovito, primjereno, učinkovito i prilagođeno osposobljavanje za stručnjake koji će vjerojatno doći u kontakt sa žrtvama silovanja, uključujući službenike tijela kaznenog progona, forenzičko medicinsko osoblje, sudsko osoblje, suce i tužitelje, odvjetnike, zdravstvene djelatnike, zaposlenike socijalnih službi, obrazovno i drugo relevantno osoblje i stručnjake na terenu; naglašava da bi to osposobljavanje trebalo biti usmjereno na sprečavanje sekundarne viktimizacije preživjelih kako bi se izbjegli i utvrdili štetni rodni stereotipi, uklonila ponašanja i stavovi kojima se okrivljuju žrtve te postupalo prema žrtvama na način prilagođen traumi, rodu, djeci i invaliditetu, u skladu s člankom 36. Direktive (EU) 2024/1385 i ne dovodeći u pitanje neovisnost pravosuđa i razlike u organizaciji pravosuđa diljem EU-a; poziva Komisiju da proširi programe osposobljavanja koje podupire EU i koji su usklađeni s najboljom pravosudnom praksom te poziva države članice da osiguraju da službe na terenu imaju kapacitete i resurse za učinkovit odgovor na potrebe žrtava i preživjelih u vidu obveznog osposobljavanja za sve pravne stručnjake i osoblje tijela kaznenog progona koji su u kontaktu sa žrtvama silovanja;

17. poziva države članice da osiguraju da zdravstveni djelatnici, uključujući pedijatre, ginekologe, opstetričare, primalje i zdravstveno osoblje uključeno u pružanje psihološke pomoći, prolaze ciljano osposobljavanje kako bi na intersekcijski način utvrdili tjelesne, psihološke i seksualne posljedice silovanja koje trpe preživjeli i nosili se s njima;

18. poziva države članice na povećane suradnje među tijelima kaznenog progona, pravosudnim tijelima, civilnim društvom, organizacijama u lokalnim zajednicama, EIGE-om i drugim relevantnim specijaliziranim akterima o razvoju osposobljavanja, posebno u pogledu štetnih rodnih stereotipa, intersekcijske diskriminacije i zabluda i stereotipa o silovanju, jer sve to još uvijek otežava provedbu zakonodavstva o silovanju koje se temelji na izostanku pristanka; ističe da policijski službenici i suci s većim znanjem i vještinama razumijevanja i poštovanja svih osoba koje su pretrpjele seksualno nasilje doprinose smanjenju stopa neprijavljivanja i ponovne viktimizacije istodobno stvarajući sigurnije okruženje za te osobe; nadalje poziva države članice da osiguraju da osposobljavanje pravosudnog osoblja te pravnih stručnjaka i službenika tijela kaznenog progona bude u skladu s međunarodnim standardima u području ljudskih prava i sudskom praksom u pogledu silovanja;

19. poziva države članice da u suradnji s organizacijama civilnog društva i izrade i specijalističkim službama za žene izdaju specijalizirane i rodno osjetljive smjernice za službena tijela, uključujući suce, koji su uključeni u kaznene i, prema potrebi, građanske postupke koji se odnose na kazneno djelo silovanja; ističe da se tim smjernicama moraju pružiti upute o tome kako se odnositi prema žrtvama na rodno osjetljiv način koji uzima u obzir traumu te kako utvrditi i

izbjeći rodne stereotipe i osigurati da se žrtve, uključujući one koje se suočavaju s intersekcijskom diskriminacijom, poštuju i štite od sekundarne i ponovne viktimizacije; nadalje ističe da te smjernice moraju uključivati upute o tome kako žrtve usmjeriti specijalističkim službama za potporu, među ostalim medicinskim službama, kako bi im se osiguralo odgovarajuće liječenje; poziva na redovito preispitivanje i ažuriranje smjernica u suradnji s organizacijama civilnog društva i specijaliziranim službama za žene kako bi se osigurala njihova učinkovitost i najbolji mogući ishodi za žrtve, kao i na uklanjanje sustavnih i strukturnih nedostataka koji potiču društveni osjećaj nekažnjivosti za silovanje i omogućuju da počinitelji seksualnog nasilja ostanu nekažnjeni;

20. napominje da se zakonodavna reforma mora dopuniti edukativnim mjerama čiji je cilj poticanje promjene ponašanja i povećanje razumijevanja važnosti pristanka u seksualnim odnosima; poziva Komisiju da 2026. predloži smjernice EU-a, dostupne na sva 24 službena jezika EU-a, o rodno osjetljivom, intersekcijskom i sveobuhvatnom spolnom odgoju i obrazovanju o odnosima koji se temelje na pristanku, s intersekcijskim pristupom, čiji bi cilj trebao biti preispitivanje rodnih stereotipa, naglašavanje strukturne prirode rodne neravnopravnosti i njezine prisutnosti u seksualnosti i odnosima, uz promicanje nenasilnog ponašanja, te rad na konačnom iskorjenjivanju rodno uvjetovanog nasilja, uključujući silovanje, neravnopravnost i diskriminaciju; nadalje poziva Komisiju da pomno prati provedbu tih smjernica u državama članicama i o njoj objavi procjenu prije završetka aktualnog saziva; stoga poziva države članice da osiguraju da se u nacionalne obrazovne kurikulume uvrste sveobuhvatni dobno primjereni spolni odgoj i obrazovanje o odnosima;

21. ističe ključnu ulogu kampanja za podizanje razine osviještenosti javnosti i programa o prevenciji u uklanjanju zabluda o silovanju i promicanju kulture pristanka, posebno među mladima, s obzirom na to da kontinuirani nedostatak spolnog odgoja raspiruje pogrešne informacije i štetne stereotipe; poziva Komisiju da provede kampanje za podizanje razine osviještenosti javnosti diljem EU-a kako bi se građani educirali o pristanku, odnosima, seksualnom integritetu i tjelesnoj autonomiji te kako bi se razbile zablude o silovanju; nadalje poziva Komisiju da izradi kampanje za borbu protiv antirodnog sadržaja i internetske propagande seksualno frustriranih muškaraca (engl. incel), čija su meta ponajprije mladi muškarci i u okviru kojih se normalizira seksualno nasilje i perpetuiraju štetni rodni stereotipi koji doprinose raširenom složenom skupu uvjerenja i društvenih normi kojima se potiče muška seksualna agresija i podupire nasilje nad ženama, stvarajući okruženje u kojem je seksualno nasilje normalizirano i opravdano trajnim rodnim nejednakostima i štetnim stavovima o rodu i seksualnosti;

22. poziva Komisiju da osigura da države članice poštuju članak 35.

Direktive (EU) 2024/1385 o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji donošenjem i redovitim provođenjem obrazovnih inicijativa koje se temelje na dokazima i pristanku, kampanjama za podizanje razine osviještenosti i mjerama usmjerenima na poticanje promjene ponašanja i shvaćanje kojim se uvažava da pristanak mora biti dobrovoljan, uzajaman i potpuno utemeljen na načelima tjelesne autonomije i spolnog integriteta; poziva Komisiju da pomno prati kako države članice prenose tu direktivu, a posebno njezin članak 35.;

23. poziva države članice da prilagode svoje zakonodavstvo u pogledu rokova zastare za kaznena djela silovanja, s obzirom na to da je izostanak pristanka u središtu tih kaznenih djela i da mnoge žrtve mogu prepoznati, imenovati ili prijaviti činjenice tek nakon proteka znatnog vremena, često zbog traume, straha, društvenog pritiska ili nedostatka znanja o dinamici pristanka; stoga naglašava potrebu za produljenjem rokova zastare kako bi se zajamčio učinkovit pristup pravosuđu u skladu s temeljnim pravima; podsjeća da je Parlament nedavno pozvao države članice da osiguraju da se na kaznena djela iz članaka 3. i 9. Direktive o suzbijanju seksualnog zlostavljanja djece ne primjenjuje rok zastare; naglašava da se pretjerano kratkim rokovima zastare žrtve sprečavaju u traženju pravde i ugrožava njihova zaštita; poziva države članice da se pozabave temeljnim uzrocima neprijavljivanja i da osiguraju da se rokovima zastare ne spriječi učinkovit progon kaznenih djela silovanja;

24. poziva države članice da svim žrtvama rodno uvjetovanog nasilja, uključujući seksualno nasilje, u skladu s nacionalnim pravom osiguraju učinkovitu odštetu, uključujući naknadu; podsjeća da bi takva odšteta trebala biti primjerena, dodijeljena bez odgode, cjelovita i razmjerna težini pretrpljene štete te bi se trebali uzeti u obzir rizici od intersekcijske diskriminacije;

25. traži od država članica da poduzmu odgovarajuće mjere kako bi osigurale da su programi za počinitelje dostupni onima koji su upućeni ili sami sebe upućuju, među ostalim izvan kaznenopravnog sustava, te da je dostupan neposredan pristup potpori, uviđajući njihovu ulogu u sprečavanju budućeg rodno uvjetovanog nasilja, prekidanju šutnje oko silovanja i iskorjenjivanju prevladavajućeg skupa uvjerenja i društvenih normi kojima se potiče seksualna agresija muškaraca i podupire nasilje nad ženama, stvarajući okruženje u kojem je seksualno nasilje normalizirano i opravdano trajnim rodnim nejednakostima i štetnim stavovima o rodu i seksualnosti u našem društvu;

26. snažno potiče civilno društvo i osobe koje su preživjele silovanje da prekinu šutnju oko silovanja; uviđa da je pritisak civilnog društva i osoba koje su preživjele silovanje bio glavna pokretačka sila u zagovaranju zakonskih promjena u državama članicama; podsjeća na važnost prava na mirno okupljanje u svrhu provedbe društvenih

promjena i poticanja na donošenje zakonodavstva s definicijom silovanja koja se temelji na izostanku pristanka;

27. uviđa ključnu ulogu koju nevladine organizacije i specijalističke službe za žene, uključujući centre za potporu ženama, skloništa za žene, telefonske linije za pomoć, krizne centre za žrtve silovanja, referentne centre za žrtve seksualnog nasilja i službe za primarnu prevenciju, imaju u pružanju savjeta i potpore žrtvama; poziva Komisiju i države članice da osiguraju odgovarajuće financiranje za kontinuirani rad i razvoj takvih službi; zahtijeva da se povećanom i namjenskom financijskom potporom u proračunu EU-a tim organizacijama civilnog društva i borcima za prava žena pruži ojačana potpora;

28. naglašava potrebu za snažnim i održivim partnerstvom s lokalnim organizacijama i borcima za prava žena, posebno u zemljama u kojima je ugrožen prostor za građansko djelovanje te je nazadovanje u području rodne ravnopravnosti i seksualnih i reproduktivnih prava sve veće;

29. ističe važnost jačanja provedbe, izvršenja i praćenja zakonodavstva o seksualnom nasilju i silovanju te poziva na razvoj referentnih vrijednosti i pokazatelja na razini EU-a za procjenu učinkovitosti i učinka;

30. ističe ulogu EU-a u jačanju suradnje s agencijama UN-a kao što su tijelo UN Women, Fond UN-a za stanovništvo i međunarodni partneri, uključujući Vijeće Europe, Organizaciju za europsku sigurnost i suradnju i Organizaciju za gospodarsku suradnju i razvoj, u promicanju rodne ravnopravnosti i borbi protiv seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja u okviru Programa UN-a za održivi razvoj do 2030., Pekinške platforme za djelovanje i Akcijskog programa Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju;

31. potiče stalni dijalog i suradnju između institucija EU-a, država članica i civilnog društva kako bi se osiguralo da se seksualno nasilje ne smatra samo pojedinačnim djelom nanošenja štete, već i pojavnim oblikom šire rodne neravnopravnosti i strukturne diskriminacije;

32. poziva države članice da osiguraju da uspostavljeni sustavi za prikupljanje podataka o rodno uvjetovanom nasilju obuhvaćaju prikupljanje, razvoj, izradu i prenošenje statističkih podataka o silovanju, uključujući raščlanjene podatke o spolu, dobnoj skupini (dijete/odrasla osoba), rasnom i etničkom podrijetlu žrtve i počinitelja te odnosu između žrtve i počinitelja, ne ograničavajući se na te podatke; traži da agencije EIGE i FRA podupru postupak praćenja i dodatno doprinesu prikupljanju podataka i istraživanju o svim oblicima rodno uvjetovanog nasilja, uključujući silovanje;

33. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.